

QUADRIVIUM

REVISTA DIGITAL DE MUSICOLOGIA

14

(2023)

Eugenio Macián Cervelló (1911-1972). Catalogació de l'obra musical

Sergio Granell Colomer

Investigador independent

RESUM

El present article pretén mostrar la catalogació de la música del compositor Eugenio Macián Cervelló realitzada com a treball de fi de grau de Sergio Granell Colomer al Conservatori Superior de Música "Salvador Seguí" de Castelló. Per tal de realitzar-la es va seguir el mètode d'investigació basat en l'arxivística, a partir de la qual es van determinar els criteris (títol, data i lloc de composició, gènere, conjunt/plantilla, etc.) per a la confecció de les posteriors fitxes de catalogació, amb les quals es van descriure totes les composicions localitzades fins a la data.

Paraules Clau: Eugenio Macián Cervelló; banda; compositor; director.

RESUMEN

El presente artículo pretende mostrar la catalogación de la música del compositor Eugenio Macián Cervelló realizada como trabajo fin de grado de Sergio Granell Colomer en el Conservatorio Superior de Música "Salvador Seguí" de Castelló. Para la realización de esta catalogación se siguió el método de investigación basado en la archivística, a partir del que se determinaron los criterios (título, fecha y lugar de composición, género, conjunto/plantilla, etc.) para la confección de las posteriores fichas de catalogación, con las que se describieron todas las composiciones localizadas hasta la fecha.

Palabras Clave: Eugenio Macián Cervelló; banda; compositor; director.

ABSTRACT

This article aims to show the cataloguing of the music of the composer Eugenio Macián Cervelló carried out as a final degree project of Sergio Granell Colomer at the Conservatori Superior de Música "Salvador Seguí" of Castelló. To carry it out, the research method based on arxivistics was followed, from which the criteria were determined (title, date and place of composition, genre, ensemble/template, etc.) for the preparation of the subsequent cataloguing files, with which all the compositions located up to that date were described.

Keywords: Eugenio Macián Cervelló; band; composer, conductor.

RECEPCIÓ / RECEPCIÓN / RECEIVED: setembre 2023 / septiembre 2023 / September 2023

ACCEPTACIÓ / ACEPTACIÓN / ACCEPTANCE: novembre 2023 / noviembre 2023 / November 2023

1. Introducció

Des de fa diverses dècades s'està duent a terme una labor de redescobriments dels arxius musicals de les societats musicals, tant de les obres que s'interpretaven ja fa més de cinquanta anys, com de compositors que, encara que al seu moment van ser reconeguts al món de la música per a banda, en l'actualitat són pràcticament desconeguts.

Seguint aquesta línia d'investigació necessària per a posar en valor el treball d'aquells músics que per les circumstàncies de l'època han quedat oblidats en la majoria dels casos, es va desenvolupar el Treball Fi de Grau, *Eugenio Macián Cervelló (1911-1972). Catalogació de l'obra musical*. Aquest article pretén donar a conèixer els fruits de la investigació realitzada. Eugenio Macián Cervelló va ser un d'aquells personatges del patrimoni valencià de música per a banda que encara que van ser coneguts a la seua època, avui en dia no ho són.

Les bandes de música als tres primers quarts del segle XX van ser un dels vehicles de transmissió de cultura a la majoria dels pobles. Així, en aquesta època els directors de les societats musicals, a més de dirigir les agrupacions, s'encarregaven d'ensenyar llenguatge musical i instrument als educands, així com també de l'arranjament d'obres del repertori clàssic, adaptant-les a les característiques de les bandes que dirigien al moment per poder oferir-les al públic en les millors condicions possibles.

Macián va ser un d'aquests mestres de música que va compaginar aquestes dues labors, la direcció de bandes i l'educació dels joves músics, amb la composició tant de pasdobles com d'obres de més envergadura com concerts per a instrument sol i banda o obres simfòniques. Tot i el seu reconeixement en vida, el seu treball i obra són, pràcticament, desconeguts. Per això, es va pretendre donar a conèixer les composicions de Macián explicant les circumstàncies que van orientar la seua professió i obra contribuint, amb això, a la seua divulgació.

2. Estat de la qüestió

En primer lloc, es va observar que la literatura sobre la vida i l'obra d'Eugenio Macián era, i ho segueix sent a excepció del Treball Fi de Grau que es dona a conèixer al present article, quasi inexistent. Hi havia dos programes de mà confectionats pel seu fill per a dos concerts-homenatge realitzats per les bandes de Còrdova i Onda, on es feia una breu biografia que repassava els moments més destacables de la carrera musical de son pare. A més, també existien dos programes de mà dels concerts de presentació a La Carolina i Bujalance amb una breu biografia sobre Macián.

N'hi existeix també una referència al llibre que es va presentar a Castelló de la Plana el 23 de juny de 2022, *Músicos castellanenses, siglos XVII-XX* (Ripollés, 2022). No obstant això, encara que aquest llibre és l'únic on hi ha un apartat per a Eugenio Macián Cervelló, les dades que hi apareixen són escasses i quasi idèntiques a les que es troben als ja citats programes de mà.

Aquestes són les úniques cites que s'hi van trobar, ja que en altres investigacions sobre compositors valencians, on hi apareixen compositors de la mateixa generació, Macián no consta. Així, a *Compositores valencianos del siglo XX* d'Eduardo López-Chavarri, hi ha una biografia individual de 114 compositors, on es troben tant els que compten amb un gran renom dins de la cultura musical valenciana, com d'altres que són menys reconeguts. Contemporanis a Eugenio Macián s'hi poden trobar compositors de destacat reconeixement com ara el matrimoni Matilde Salvador i Vicente Asencio. En canvi, López-Chavarri oblida a compositors consagrats com el mestre Artola

(Monferrer, 1999), que encara que va desenvolupar la seua carrera a Màlaga, és un dels compositors per a banda més reconeguts del segle XX valencià.

Un altre dels llibres referencials sobre història musical a València és el Josep Climent, *Historia de la música valenciana contemporánea*. Encara que Climent duu a terme un important recorregut pel context musical valencià i els principals compositors contemporanis, segueix obviant Eugenio Macián. Cal destacar d'aquesta publicació que, dels 427 compositors assenyalats, tan sols el 6% en són de la província de Castelló (Fig. 1).

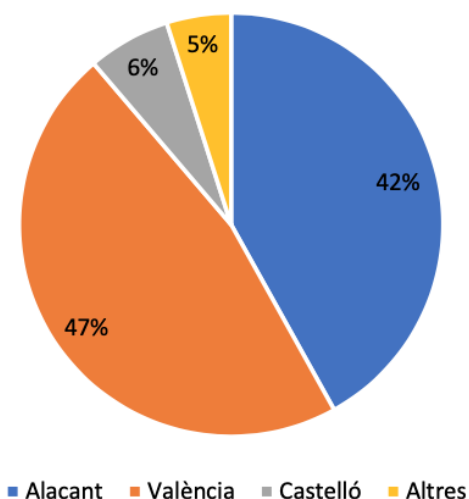

Figura 1. Percentatge de compositors de la província de Castelló segons Cien años de música valenciana, 1878-1978 (Granell, 2023: 7)

Així, observant les dades, es va comprovar que a banda del compositor a qui es refereix aquest article, també es trobaven a faltar altres compositors contemporanis com el seu germà Miguel Macián, Vicente Portolés o Remigio Miralles, que encara que més jove que aquests dos, també compta amb una extensa producció musical.

El mateix ocorria amb les dos publicacions *Músicos valencianos* (Adam Ferrero, 1988 i 1992). Es va observar que encara que aquests llibres són dels més importants quant a nombres i dades de músics valencians –ja que apareixen compositors, directors d'orquestra i intèrprets–, es tractava d'investigacions que no abasten completament els objectius més significatius d'una investigació musicològica i per tant, no completava el treball iniciat pels altres autors citats anteriorment. Açò mateix ho assenyalava Cipollone a la seua tesi sobre Miguel Villar González, on afirma que «las incorrecciones y las ausencias delatan la falta de rigurosidad de estos trabajos que suelen utilizar como bibliografía la información proveniente de fuentes secundarias» (Cipollone, 2017: 72-73).

Dos anys abans de l'edició de la primera part de *Músicos valencianos*, Adam Ferrero també havia publicat una monografia sobre les societats musicals arreu del món: *Las bandas de música en el mundo* (Adam Ferrero, 1986). Tot i que en aquesta publicació menciona el Cos de Directors de Bandes de Música Civils tant a la segona com a la primera categoria, en cap moment refereix ni nomena els membres d'aquests cossos, pel que tampoc hi ha cap referència sobre Eugenio Macián, més encara tenint en compte que alguns dels més importants directors i compositors de banda del segle XX van començar el seu camí guanyant les oposicions per formar-ne part.

Tot i això, sí que es van trobar dades a diferents llibres sobre societats musicals valencianes on apareix el nom d'Eugenio Macián, tant en la seua faceta de director com en la de compositor. En primer lloc, cal referir el llibre

de Ruiz Monrabal on es fa una breu història de les societats musicals de tota la geografia valenciana. A l'apartat dedicat a la Societat Unió Musical de Suera apareixen les primeres mencions a Eugenio Macián Cervelló:

En el mes de mayo de 1931 se hace cargo de la Banda el nuevo director Eugenio Macián Cervelló, hijo del anterior. Solamente duró su dirección poco más de dos años. Eugenet, como familiarmente se le llamaba, demostró su gran valía como director, pues en el poco tiempo que ensayó a la banda, incorporo a su repertorio muchas obras de concierto [...]. El año 1934 pasó a dirigir la banda de música de Alcora (Ruiz Monrabal, 1993: 277).

Encara que aquesta menció es va trobar important per tal de seguir la vida d'Eugenio Macián, les dades eren incorrectes, ja que no va ser el 1931 quan va començar a dirigir la Unió de Suera, si no que ho va fer el 1928, amb 17 anys. A banda, també es va destacar una altra errada, sent el 1933 quan es va traslladar a l'Alcora per a dirigir la banda. Açò, va demostrar que encara que aquestes breus històries de les bandes realitzades en el llibre citat són molt significatives, no en tots els casos es corresponen a una investigació sistemàtica i acurada.

Una altra de les fonts més importants per tal de realitzar la construcció del treball van ser els llibres i escrits del cronista de Castelló de la Plana, Antonio J. Gascó. Entre aquests destaca la monografia escrita sobre la Banda Municipal de Castelló (Gascó, 2000). Es menciona, per exemple, la participació d'Eugenio Macián al concurs per escollir la marxa que s'hauria d'anomenar *Rotllo i Canya*, on va vèncer José García:

Junto a la galardonada, en aquel histórico concurso, se presentaron otras siete atractivas piezas entre las que se puede recordar amén del pasodoble *A la magdalena* de Eugenio Macián [...] (Gascó, 2000:126).

Es refereix també Gascó a Eugenio Macián als llistats on s'inclouen les obres interpretades per primera vegada per la Banda Municipal de Castelló sota la batuta del seus directors titulars. Així, Eduardo Felip va incloure al repertori els pasdobles *A la Madalena* i *Tierra Suerense* (Gascó, 2000: 154). Per la seua banda, Juan Garcés va incloure *Cacería en Sierra Morena* –tot i que a la partitura duu el títol de *Montería en Sierra Morena*–, estrenada a l'Alcora pel propi compositor (Gascó, 2000: 221). De l'etapa de Francisco Signes no apareix al llibre cap referència d'obres de Macián interpretades pel conjunt de Castelló de la Plana, encara que després de la publicació del mateix sí que se n'han realitzat.

3. Metodologia

Per a la confecció del catàleg es va seguir el mètode propi de l'arxivística musical. Es va definir l'arxiu com «el conjunt orgànic de documents produïts i/o rebuts en l'exercici de les seues funcions personals físiques o jurídiques, públiques o privades, a més de ser el local on es conserven i consulten els conjunts orgànics de documents» (Ministerio de Cultura: 1995).

El primer pas va ser la cerca arxivística i el rastreig hemerogràfic de la premsa de l'època, programes de festa i tots aquells documents en què poguera haver alguna indicació sobre la música de Macián. Entre aquestes fonts d'informació es van trobar tant les directes, que fonamentalment eren les partitures de l'autor –les quals van oferir gran part de la informació requerida per a aquesta catalogació–, com aquelles indirectes que proporcionaven o feien referència a dades relacionades amb les seues obres. A continuació, la investigació va quedar dividida en tres etapes successives:

Etapa 1. Accés a les fonts. Aquesta etapa es va dirigir a l'accés als diferents tipus de fonts d'informació: fonts primàries (les partitures originals de l'autor van suposar la font i document principal), fonts secundàries (edicions-publicacions de la seua obra) i fonts terciàries (les informacions que es van obtenir mitjançant la consulta de bibliografia, lletres de cançons, hemeroteques o programes de mà). Aquestes informacions van aportar la quantitat de dades necessàries per a constituir-ne un catàleg detallat, precís i el més complet possible.

Etapa 2. Extracció i comprovació de dades. La segona etapa de la investigació es va dedicar a l'extracció de les diferents informacions i dades que de les diverses fonts d'informació es van conèixer sobre el corpus d'obres de l'autor. Aquestes van ser prèviament processades mitjançant una metodologia de valoració sistemàtica, amb un estudi crític, comprovació i contrastació amb l'objectiu de verificar-les.

Etapa 3. Ordenació, bolcat i presentació de dades. Amb l'estudi, contrast i verificació de les dades, la tercera etapa es va dedicar a la seua l'ordenació, bolcat i presentació d'una forma clara i accessible. Per això, es va optar per presentar les dades plasmades de manera ordenada mitjançant una fitxa confeccionada per a tal efecte, amb una plantilla fixa de camps on es bolcarien totes les dades conegudes i processades fins al moment. Així, es va dedicar una fitxa individual per a cada obra particular de l'elenc de l'autor, el que anava a constituir un catàleg detallat, precís i el més complet possible sobre les obres del compositor. Aquesta catalogació va rebre el nom de *Catàleg S.G.* pel nom de qui la va realitzar, Sergio Granel Colomer.

4. Eugenio Macián Cervelló (1911-1972). Apunt biogràfic

Il·lustració 1. Eugenio Macián Cervelló al seu piano al domicili de Bujalance (1954)

Eugenio Fructuoso Macián Cervelló va nàixer a Suera el 22 de juliol de 1911 dins una família musical.¹ Son pare, Eugenio Macián Montoliu, també va ser compositor i va ocupar el càrrec de director de la Unió Musical "Santa Cecília" de Suera des dels primers anys del segle XX (Vicente Ruiz Monrabal, 1993: 276-279). El 1928, amb 17 anys, Macián Cervelló es va posar al front de la banda que fins al moment havia dirigit son pare. Aquesta etapa es

¹ Registre civil de Suera, Tomo 19, f. 1 r.

va estendre fins el 1933, quan es va traslladar a l'Alcora, passant a dirigir la seua banda municipal.

A banda, destaca d'aquest període la seua formació amb Jaume Biscarri i de Fortuny al seu *Cursillo de armonía por correspondencia* durant l'any 1931.² A la Biblioteca Nacional de Catalunya s'han localitzat part de les cartes on apareixen les correccions i explicacions a qüestions que li enviava Macián junt amb els exercicis realitzats a Biscarri.

El 1933 es va posar al front de la banda de l'Alcora, encara que la seua funció es va veure paralitzada amb la Guerra Civil. Aquest mateix any feia soci de la *Asociación Nacional de Directores de Bandas de Música* amb nombre 579. Destaca en aquest període la participació al Certamen de Castelló de la Plana, on Macián també va presentar un pasdoble per al Concurs de Pasdobles que es celebraria el 24 de maig de 1936. Encara que el pasdoble *Un día de dobla* no va obtindre cap premi, sí que va guanyar Macián i l'agrupació alcorina el tercer premi amb la interpretació d'*Ecos españoles* i *Vicente Bachero*.

El 1939, amb la Guerra Civil acabada, Macián va ser contractat per a dirigir la banda de Vilafranca. La banda va donar un gran canvi. A més, «por su bondad y su carácter» (Monfort et al, 2007: 10), va ser molt volgut i respectat a aquest poble dels Ports, tot i que el període va ser molt curt: de la segona meitat de 1939 a la primera del 1941. Del seu període a Vilafranca destaquen els concerts realitzats, a més de la composició del pasdoble *Manuel Palomo*, dedicat al metge de Vilafranca natural de l'Alcora a través del qual Macián havia aconseguit el contracte per a desenvolupar la seua funció.

Novament al front de la banda de l'Alcora va tornar a participar en diversos certàmens a la dècada dels anys quaranta. El 1945, la Junta Central de les Festes de la Magdalena va aprofitar el certamen de bandes que es celebraria a la ciutat per convocar un concurs de pasdobles de caràcter provincial, on el pasdoble guanyador s'anomenaria *Rotllo i Canya*. Aquells pasdobles, segons les bases anunciades, havien de ser inèdits i estar inspirats en motius musicals o temes d'ambient popular a Castelló (Gascó, 2000: 124). El dia 3 de febrer de 1946, després d'interpretar dues voltes cada pasdoble presentat, va vèncer per majoria popular el *Rotllo i Canya* de José García per 1.262 vots, mentre que el segon classificat va ser el pasdoble de Macián, després anomenat *A la Magdalena* (Gascó, 2000: 124).

El 1946 va deixar la banda de l'Alcora i va continuar desenvolupant el seu càrrec a la "Santa Cecília" d'Onda, d'on era director des de l'any 1944. A Onda també es va posar al capdavant d'un grup teatral de sarsuela, oferint un variat nombre de representacions dels títols més importants del *género chico*. El 1949 hauria de deixar la "Santa Cecília" d'Onda per traslladar-se a Terol, on va passar a dirigir la banda municipal de la ciutat, desenvolupant el seu càrrec com a director interí del Cos tècnic de Directors de Bandes de Música Civils en la seua segona categoria fins el 1953.

Amb la Banda Municipal de Terol va realitzar el seu primer concert el dia 12 d'octubre de 1949.³ D'aquesta etapa destaca la gran quantitat i qualitat de concerts oferts, com es pot llegir, per exemple, a un dels molts articles del periòdic *Lucha*:

A las once de la noche dio un concierto extraordinario la Banda Municipal de Teruel, bajo la dirección de don Eugenio Macián. La actuación de nuestro conjunto fue en verdad magnífica, pudiendo apreciarse cómo se supera día en día por la constancia,

² Biblioteca Nacional de Catalunya, Arxiu Biscarri, S. D. *Eugenio Macián (hijo), 2 lecciones mensuales* [...], M 5027/15. Macián enviava dos cartes mensuals a Biscarri, a banda del pagament de 16 pessetes per les correccions.

³ *Lucha: diario de la F.E.T y de las J.O.N.S.*, 12/10/1949.

vocación y disciplina de sus componentes a las órdenes de su competetísimo director, que no dudamos conseguirá en un próximo futuro una banda capaz de los máximos empeños musicales.⁴

El 1953 es va traslladar a la província de Jaén per a posar-se al capdavant de la banda de La Carolina, també com a director de banda interí, fins el 1957. El seu primer concert amb la Banda Municipal de Música de La Carolina es va realitzar el diumenge 18 d'octubre de 1953, amb un repertori que va incloure obres de Pérez-Chovi, Sorozábal, Giménez, Bizet, Fernández Caballero i el seu pasdoble ja molt conegut a l'època, *Un día de Doble*, amb el qual va tancar el concert.⁵ Al segon concert realitzat a La Carolina, per Santa Cecília, va estrenar Macián la masurca per a clarinet i banda dedicada a la seua filla, *Mari Carmen* –qui havia nascut pocs mesos abans–, amb el clarinet solista Jorge Pérez. A La Carolina va aconseguir que la banda ampliara el nombre dels seus components de vint-i-dos a quaranta-set, incloent un repertori de concerts que anava des de la sarsuela fins al classicisme, amb importants transcripcions, algunes signades per ell mateix, com ara *Cavalleria rusticana* de Mascagni o *Escenas pintorescas* de Massenet.

El 10 de juliol de 1956, el govern d'Espanya va convocar mitjançant el *Boletín Oficial del Estado* oposicions d'ingrés al Cos Tècnic de Directores de Bandes de Música Civils. A la segona categoria s'oferien un total de quaranta places. El 10 de febrer de 1957 es va publicar al *Boletín Oficial del Estado* que Eugenio Macián Cervelló era un dels quaranta directors que havia obtingut plaça a la segona categoria del Cos Tècnic de Directores de Bandes de Música Civils (BOE, 10/02/1957: 804). Entre altres aspirants que van guanyar també la seua plaça a aquesta convocatòria destaquen el compositor valencià Amando Blanquer o el gallec Rogelio Gorba.

Eugenio Macián va ser destinat a la banda municipal de la població cordovesa de Bujalance. El concert de presentació es va dur a terme el 16 de març de 1958 amb un programa de sarsuela i obres d'estrena de Macián com *Carolo III* o el pasdoble *Alfonso Piote* en la seua versió per a orquestra de ball. A Bujalance va iniciar el període de major producció musical, composant o re-editant obres com *Guapa romera*, *Ilusión primaveral* o *¡Mantón! ¡Mantón madrileño!* per al *Primer Festival de la canción R.E.M.*, a banda de compondre molts pasdobles per a les corregudes de bous com *¡Ay, novia de los toreros!*, *Los niños cordobeses*, *El Puri*, *Valenciano* o *Victoriano Roger*.

A la dècada dels seixanta Macián va escriure les seues obres més complexes: *Albores en Sierra Espadán*, *Monasterio carmelitano* i *Montería en Sierra Morena*. Aquesta última és una de les últimes obres que va compondre, descrivint tota una sèrie de moments viscuts per ell mateix el dia en què va ser convidat a una *montería* a la dita serra. La peça es va estrenar a l'Alcora el 22 de juny de 1963 per la Banda Municipal de Castelló, sent Eugenio Macián qui la va dirigir. L'única gravació que es conserva de Macián correspon a aquest concert.

El 25 d'octubre de 1971 va morir a l'Alcora Carmen Chiva Mascarós –dona de Macián i mare dels seus dos fills–, després d'una dura malaltia.⁶ El citat compositor es va traslladar de nou amb els seus fills a Còrdova, on va morir tan sols dos mesos després, l'1 de gener de 1972. El 28 de desembre havia enviat una carta a Rodrigo de Santiago, president del Colegio Oficial de Directores de Bandas de Música Civiles en agraïment per:

su (necrología) pág. 14 se inserta el fallecimiento de mi señora, Doña Carmen Chiva Mascarós Q.E.P.D. Ruego expresarle como presidente haga extensivo mi agradecimiento a la Dirección, Redacción y Comisión Permanente del Colegio [...], y mi entero

⁴ *Lucha: diario de la F.E.T y de las J.O.N.S.*, 16/07/1951.

⁵ «Programa», Concierto a cargo del nuevo director Don Eugenio Macián Cervelló, 18/10/1953, La Carolina, Imprenta Viuda de Martín Rey.

⁶ *Mediterráneo: diario de la F.E.T y de las J.O.N.S.*, 29/10/1971.

agradecimiento para con todos.⁷

A banda de la seua faceta com a director i compositor, Eugenio Macián va crear la seua pròpia editorial, Ediciones SUALON, mitjançant la qual distribuïa la seua pròpia música. També va formar part de diverses orquestres de ball, com la *Orquesta Conde* o la *Sualon*, dirigides per ell i amb les quals va fer gires pel Marroc.

5. Catàleg S.G.

La catalogació de les obres d'Eugenio Macián es va dur a terme mitjançant fitxes perquè es va comprovar que resultava un sistema simple, clar i ordenat que permetia englobar una gran quantitat de dades diferents, amb una exposició unitària i sota un mateix criteri per al còmput total d'obres, permetent una fàcil localització de les dades. Aquest és un sistema obert que permet per a futures investigacions tant l'addició de dades noves com la possible correcció de les ja reflectides.

Així doncs, el *Catàleg S.G.* d'obres d'Eugenio Macián Cervelló recull les dades tant de les obres d'autoria individual del compositor, com les instrumentacions d'obres d'altres autors. A més, es van incloure títols d'obres d'Eugenio Macián que, per diverses referències es sap que va compondre, però que a hores d'ara no s'han pogut localitzar; a més, també s'hi van incloure obres incompletes o inacabades més enllà de simples esborranys. Tot açò es va fer amb la intenció de deixar constància del que s'havia trobat, especialment al fons de l'arxiu personal del compositor, i per si fora d'interès per a les presents i/o futures investigacions.

L'ordenació de les obres del *Catàleg S.G.* es va fer efectiva sota els següents criteris: les obres s'ordenen estrictament en sentit alfabètic ascendent (de la A a la Z) segons es constata correctament el títol de l'obra. En els casos en què no existeix un títol, es van col·locar al final del catàleg general, ordenant-se per l'extensió de les mateixes, de més a menys extensió.

Així, la plantilla que es va utilitzar per a l'elaboració de les diferents fitxes de catalogació va ser la següent:

AUTOR: EUGENIO FRUCTUOSO MACIÁN CERVELLÓ		
OBRA		
TÍTOL:	CATÀLEG S.G. n:	
ALTRES TÍTOLS/SUBTÍTOL:	00	
DATA DE COMPOSICIÓ (any/mes/dia):	LLOC DE COMPOSICIÓ:	
PLANTILLA:	GÈNERE:	
TEXT I ELEMENTS EXTRA-MUSICALS:		
DEDICATÒRIA (<i>Inscripció literal</i>):		
COMPÀS:	TONALITAT:	NOMBRE DE COMPASSOS:
PARTITURA		
ÍNCIPIT:		
PARTITURA	LOCALITZACIÓ:	
MANUSCRITA/	FORMAT DEL GUIÓ:	

⁷ Eugenio Macián Cervelló. Carta a Rodrigo A. de Santiago (desembre 28, 1971).

ORIGINAL	FORMAT DE LES PARTS:
LOCALITZACIÓ D'ALTRES CÒPIES:	
APAREIX REGISTRADA EN:	
EDICIÓ:	
INTERPRETACIÓ	
ESTRENA:	
ALTRES INTERPRETACIONS DESTACADES:	
ENREGISTRAMENTS:	
NOTES	
RECONeixEMENTS:	
L'OBRA APAREIX CITADA EN:	
NOTES:	

La fitxa està encapçalada pel nom complet de l'autor (Eugenio Fructuoso Macián Cervelló). En els casos que es tracta d'una instrumentació, n'apareix primer l'autor de l'original i, a continuació, el nom de l'instrumentador en una cel·la inferior. Posteriorment, la fitxa es divideix en quatre apartats ben diferenciats: OBRA, PARTITURA, INTERPRETACIÓ i NOTES.

OBRA: acull les dades que fan referència als detalls de l'obra musical, reservant-se un camp per a cada dada concreta i situant-se a la part superior els camps de les dades més importants. Els camps de dades inclosos són: *Títol* de l'obra; *Altres títols/Subtítol* que pot rebre l'obra; *Data de composició* de l'obra: dia/mes/any. S'entén per data de composició la data en què es finalitza la composició de l'obra; *Lloc de composició*, on es va dur a terme la composició de l'obra; *Plantilla* instrumental per a la que es va compondre l'obra, el més detallat possible; *Gènere* musical en el que per les seues característiques s'engloba l'obra; els *Texts i elements extra-musicals* que puguera emprar i/o incloure l'obra; *Dedicatòria*, identificació de la persona o entitat a la que va dedicada l'obra. El lema de la dedicatòria que apareix a la partitura es transcriurà literalment; *Compàs* en què s'inicia l'obra musical; *Tonalitat* en què s'inicia l'obra musical. S'empra la nomenclatura anglosaxona (Peñálver, 2010: 1-16); *Nombre de compassos* de l'obra musical. Açò pot oferir un testimoni de la durada de les obres, ja que no existeixen quasi gravacions i és complicat saber-lo d'una altra manera.

A la vora superior dreta s'inclou el camp *Catàleg S.G. n.*, reservat a assignar un nombre d'identificació exclusiu per a cada obra, que estarà determinat per l'ordre alfabètic de l'elenc d'obres del catàleg.

PARTITURA: acull les dades que fan referència a la partitura com a suport escrit de l'obra musical, reservant-se un camp per a cada dada concreta. Encapçala aquest apartat l'*Íncipit*, on l'imatge recollida mostra l'inici de la partitura d'Eugenio Macián, sempre que s'haja pogut accedir-hi o se n'haja trobat el testimoni escrit. A partir d'ací, l'apartat es divideix en dos blocs.

Les dades incloses al primer bloc són referents a la *PARTITURA MANUSCRITA/ ORIGINAL*, és a dir, a la partitura original autògrafa de l'autor. *Localització*, on es recull en quin lloc s'ha trobat la partitura original i en quina data s'ha consultat; *Format del guió*, ací es realitza una descripció detallada del format físic del guió original (Orientació. Dimensions. Portada. Nombre de pàgines: contingut, nombre de sistemes, nombre de pentagrames); *Format de les parts*, ací es realitza una descripció detallada del format físic de les parts originals (Orientació. Dimensions. Nombre de parts: contingut, nombre de pentagrames).

El segon bloc fa referència a la *Localització d'altres còpies* quant no s'ha trobat l'original i es conserva la corresponent còpia, en previsió que l'original no es poguera localitzar mai per estar definitivament perdut; es detalla la data de consulta; *Apareix registrada en.*, on es reflexa si la partitura de l'obra ha estat registrada en la societat d'autors o registres de la propietat intel·lectual; l'*Edició* recull si existeix una edició i/o publicació de la partitura per alguna editorial.

INTERPRETACIÓ: acull les dades que fan referència a la interpretació de l'obra musical, reservant-se un camp per a cada dada concreta. Els camps de dades inclosos són: *Estrena* de l'obra, on es detallen les seues circumstàncies, amb el següent format: Data el més completa possible, amb format dia/mes/any; Intèrpret; Esdeveniment on s'emmarca la interpretació; i Lloc; *Altres interpretacions destacades*, on es recullen, amb el mateix format que per a l'estrena, les circumstàncies de dites interpretacions; *Enregistraments* mostra, si existeixen, els registres sonors de l'obra. Es considera interessant recollir els registres sonors inèdits ubicats en fons d'arxius d'entitats públiques i/o privades.

NOTES: acull informacions suplementàries d'interès. Les qüestions que s'inclouen són: *Reconeixements*, on s'especifica si l'obra ha tingut reconeixements especials (premis, nominacions, honors, etc.); *L'obra apareix citada a*, especificant, per ordre cronològic, les referències bibliogràfiques en què l'obra és citada, i *Notes*, espai obert que permet la inserció de qualsevol altra dada extra que es considere rellevant i que no s'haja pogut recollir a la resta dels camps de la fitxa, a banda de recollir mitjançant referències amb asteriscos (*) els apunts o comentaris relacionats amb les dades concretes afegides o camps de la fitxa en què s'indica la referència: (*veure Notes).

A continuació es mostren dos fitxes de catalogació com a exemple:

AUTOR: EUGENIO FRUCTUOSO MACIÁN CERVELLÓ		
OBRA		
TÍTOL: <i>A la Madalena</i> ALTRES TÍTOLS/SUBTÍTOL: <i>Canto a Castellón</i>		CATÀLEG S.G.n: 02
DATA DE COMPOSICIÓ (any/mes/dia): ±1945	LLOC DE COMPOSICIÓ: [L'ALCORA] (CASTELLÓ)	
CONJUNT/PLANTILLA: Banda: Flauta. Oboè. Fagot. Reuint. Clarinet principal. Clarinet 1-2-3. Clarinet baix. Saxòfon soprano. Saxòfon alt 1-2. Saxòfon tenor 1-2. Saxòfon baríton. Trompa Mib 1-2. Fiscorn 1-2. Trompeta 1-2. Trombó 1-2-3. Bombardí 1-2. Tuba. Contrabaix. Timbals. Caixa. Bombo. Plats.		GÈNERE: MARXA VALENCIANA
TEXT I ELEMENTS EXTRA-MUSICALS: Lletra d'Eugenio Macián Cervelló. Castellà.		
DEDICATÒRIA (<i>Inscripció literal</i>): <i>Dedicado a Castellón de la Plana y a su alcalde, Excmo. Sr. D. Francisco L. Grangel Mascarós.</i>		
COMPÀS: 2/2	TONALITAT: Gm	N. DE COMPASSOS: 163
PARTITURA		

ÍNCIPIT:

PARTITURA MANUSCRITA/ ORIGINAL	LOCALITZACIÓ: A l'arxiu familiar es conserva el manuscrit original amb el guió condensat i totes les seues parts. [Consulta: 26/01/2023]
	FORMAT DEL GUIÓ: Horitzontal. 219 x 316 mm. Portada amb títol, dedicatòria i lletra. 7 pàgines. 3 sistemes de 3 pentagrames cadascun. Tinta.
	FORMAT DE LES PARTS: SI. Horitzontal. 219 x 316 mm. 31 parts. 11 pentagrames cada pàgina. Tinta.
LOCALITZACIÓ D'ALTRES CÒPIES: A l'arxiu de l'A.M. L'Alcalatén de l'Alcora es conserva una còpia, arxivador 36, carpeta 3. [Consulta: 23/12/2022]	
APAREIX REGISTRADA EN: No registrada.	
EDICIÓ: No editada fins a la data.	
INTERPRETACIÓ	
ESTRENA: 3 de febrer de 1946, Banda Municipal de Castelló, Plaça de bous de Castelló de la Plana, Concurs per a l'elecció de l'himne de les festes de la Magdalena. Eduard Felip, director.	
ALTRES INTERPRETACIONS DESTACADES: 28 de febrer de 1971, Banda Municipal de Castelló, Inauguració de la Pèrgola. Juan Garcés, director.	
ENREGISTRAMENTS: No n'hi ha.	
NOTES	
RECONeixEMENTS: Marxa finalista del concurs per a l'elecció d'un himne per a les festes de la Magdalena l'any 1946. 2n premi. L'OBRA APAREIX CITADA EN: «El domingo, concierto de la Banda Municipal en la Pèrgola», <i>Mediterráneo: prensa y radio del movimiento</i> , n. 10.045, 23 de febrer de 1971. Gascó, Antonio J. «La música olvidada de nuestras fiestas: más de 20 pasodobles magdaleneros piden ser recordados» en <i>Castelló Festa Plena</i> . Castelló de la Plana, 1984. Gascó, Antonio J. <i>La banda municipal de Castelló (1925-2000). Notas para su historia</i> . Castelló de la Plana: Ajuntament de Castelló de la Plana, 2000. Gascó, Antonio J. «El origen del Rotllo i Canya», <i>Castelló Festa Plena</i> . Castelló de la Plana, 1999.	
NOTES: El dia 3 de febrer de 1946, després d'interpretar dues voltes cada pasdoble presentat, va vèncer per majoria el <i>Rotllo i Canya</i> de José García per 1.262 vots, mentre que el segon classificat va ser el pasdoble de Macián que rebria <i>A la Madalena</i> . Aquest va aconseguir 679 vots. El jurat va ser el públic i qui el va interpretar, la Banda Municipal de Castelló sota la batuta d'Eduard Felip.	

AUTOR: EUGENIO FRUCTUOSO MACIÁN CERVELLÓ		
OBRA		
TÍTOL: <i>Montería en Sierra Morena</i>		CATÀLEG S.G. n:
ALTRES TÍTOLS/SUBTÍTOL: <i>Cacería en Sierra Morena</i>		77
DATA DE COMPOSICIÓ (any/mes/dia): 1962~1963	LLOC DE COMPOSICIÓ: [BUJALANCE] (CÒRDOVA)	
CONJUNT/PLANTILLA: Banda: Flautí. Flauta. Oboè. Fagot. Requit. Clarinet principal. Clarinet 1-2-3. Clarinet baix. Saxòfon soprano. Saxòfon alt 1-2. Saxòfon tenor 1-2. Saxòfon baríton. Trompa Mib 1-2-3. Fiscorn 1-2. Trompeta 1-2. Trombó 1-2-3. Bombardí 1-2. Tuba. Timbal. Caixa. Bombo. Plats. Campanes. Caixa xina.	GÈNERE: POEMA DESCRIPTIU	
TEXT I ELEMENTS EXTRA-MUSICALS: Text descriptiu d'Eugenio Macián Cervelló. Castellà.		
DEDICATÒRIA (<i>Inscripció literal</i>): No consta a la partitura.		
COMPÀS: 4/4	TONALITAT: Fm	N. DE COMPASSOS: 348
PARTITURA		
ÍNCIPIT:		
		
PARTITURA MANUSCRITA/ ORIGINAL	LOCALITZACIÓ: A l'arxiu familiar es conserva el guió original. [Consulta: 14/03/2023].	
	FORMAT DEL GUIÓ: Vertical. 215 x 315 mm. Sense portada. 60 pàgines. 1 sistema de 20 pentagrames. Tinta blava.	
	FORMAT DE LES PARTS: SI. Horitzontal. 219 x 316 mm. 29 parts. 10 pentagrames cada pàgina. Tinta.	
LOCALITZACIÓ D'ALTRES CÒPIES: A l'arxiu de l'A.M. L'Alcalatén de l'Alcora es conserva una còpia del guió condensat i les parts, arxivador 39, carpeta 1. [Consulta: 23/12/2022]. A l'arxiu de la Banda Municipal de Castelló es conserva una còpia del guió condensat i les parts [Comunicació e-mail: 28 de març de 2023]		
APAREIX REGISTRADA EN: No registrada.		
EDICIÓ: No editada fins a la data.		
INTERPRETACIÓ		
ESTRENA: 22 de juny de 1963, Banda Municipal de Castelló, Plaça Espanya de l'Alcora, Homenatge a Francisco L. Grangel Mascarós. Eugenio Macián Cervelló, director.		
ALTRES INTERPRETACIONS DESTACADES: 21 de febrer de 1982, Banda Municipal de Córdoba, Córdoba. 8 de març de 2009, Unió Musical "Santa Cecília" d'Onda, Onda.		
ENREGISTRAMENTS:		
<ul style="list-style-type: none"> - Gravació realitzada el dia de l'estrena, el 22 de juny de 1963 per la Banda Municipal de Castelló sota la batuta del propi compositor, Eugenio Macián Cervelló. (*veure Notes) - Gravació realitzada al concert celebrat el 21 de febrer de 1982 per la Banda Municipal de Córdoba sota la batuta de Luís Bedmar. - Gravació realitzada al concert-homenatge celebrat el 8 de març de 2009 per la Unió Musical "Santa Cecília" d'Onda sota la batuta d'Antonio Alapont. - Gravació realitzada a un concert de compositors valencians celebrat a la Plaça l'ajuntament de Castelló de la Plana per la Banda Municipal de Castelló sota la batuta de José Vicente Ramón. 		
NOTES		
RECONeixEMENTS: -		
L'OBRA APAREIX CITADA EN:		
"Programa de las obras que interpretará la Banda Municipal de Castellón", Homenaje que ofrece la Excelentísima Diputación Provincial a su vicepresidente Ilmo. Sr. D. Francisco L. Grangel Mascarós, 22 de		

juny de 1963, l'Alcora

“Homenatge a Eugenio Macián”, Banda Simfònica Unió Musical “Santa Cecília” d'Onda, 8 de març de 2009, Auditori de la Unió Musical “Santa Cecília”, Onda.

NOTES:

* És l'únic testimoni sonor que es conserva d'Eugenio Macián Cervelló. Es tracta d'una gravació casolana realitzada per Eugenio Macián Chiva i Filiberto Bachero Falcó. Per problemes tècnics no es conserva la gravació completa.

Conclusions

L'objectiu principal d'aquesta investigació va estar la de catalogar l'obra musical d'Eugenio Macián Cervelló, partint d'una realitat que dificultava la seua realització como era que la seua figura era pràcticament desconeguda en l'actualitat, reduïda tan sols a diversos programes de mà i al testimoni que la seua família podia aportar. Açò va fer patent la necessitat de dedicar a Eugenio Macián una investigació sistemàtica que permetera conèixer la seua trajectòria vital i catalogara tota la seua producció vital de forma completa i rigorosa. Després de realitzar la investigació els resultats finals van ser:

- Es van ampliar les dades de la biografia d'Eugenio Macián Cervelló gràcies a les noves informacions aportades per les fonts documentals consultades (Registre Civil de Suera, Arxiu del Conservatori Superior de Música de València, Biblioteca Nacional de Catalunya), pràcticament inexistents com ja havia quedat detallat a l'estat de la qüestió i per la consulta de fonts hemerogràfiques de la premsa històrica a les corresponents pàgines webs i els periòdics que la seua família conservava amb notícies referents a l'autor. També va ser valuós el testimoni directe de la seua filla Mari Carmen Macián.
- Els aspectes musicalment més significatius de la seua trajectòria musical que es van poder descobrir mitjançant la realització de la biografia van ser tant el seguiment d'un curs d'harmonia mitjançant correspondència amb Jaume Biscarri, com l'obtenció de les més altes qualificacions als exàmens de solfeig i harmonia del Conservatori de València el 1936. A banda, l'ingrés al Cos Tècnic de Directors de Bandes Civils a la seua segona categoria, primer com a interí i, després, com a funcionari de carrera.
- Es va constatar que l'autor, tot i que comptava amb diversos llistes d'obres com el de l'editorial SUALON o de les obres registrades a l'SGAE, no va dur en vida ni un control ni un catàleg exhaustiu de la seua producció musical; sent així, no es podia conèixer en exactitud la seua producció musical ni, per tant, situar-lo en l'àmbit que li corresponia.
- Es va completar la configuració del catàleg d'obres d'Eugenio Macián Cervelló, deixant constància del total del seu corpus, constituït per un total de 107 obres identificades, les quals van quedar totes convenientment recollides i detallades a la corresponent fitxa catalogràfica, constituint-ne així el primer catàleg de l'obra que se l'identifica per *Catàleg S.G.*
- Les 107 obres d'Eugenio Macián Cervelló, per gèneres, van quedar dividides en: 36 pasdobles (34%), 17 ballables (16%), 12 arranjaments (11%), 10 peces de música religiosa (9%), 9 marxes regulars (8%), 9 nades (8%), 4 obres de música simfònica (4%), 4 himnes (4%), 3 obres per a instrument sol i banda (3%) i 3 marxes religioses (3%). (Fig. 2)

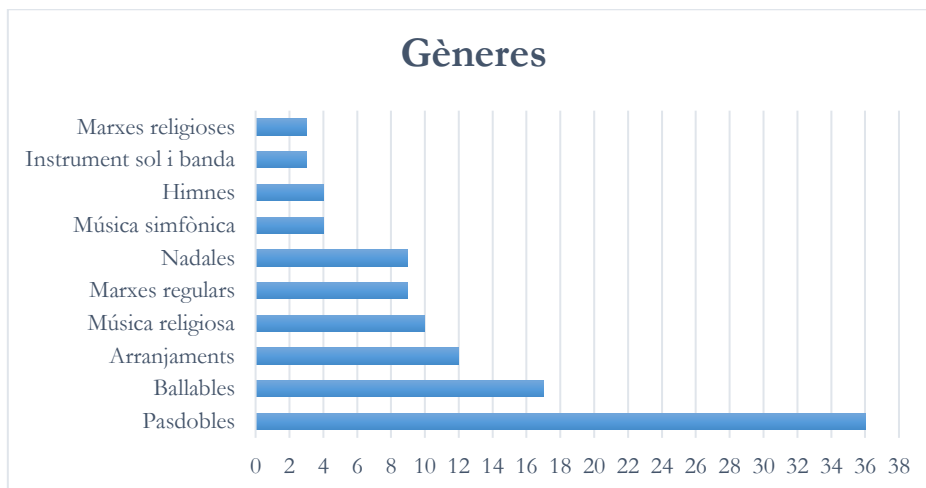

Figura 2. Distribució per gèneres de les obres compostes per Eugenio Macián Cervelló (Granell, 2023: 173)

- Amb independència de la quantitat d'obres que conformen cadascun dels gèneres catalogats, destaca la diversitat de gèneres que va treballar Eugenio Macián. Dins d'aquesta varietat cal anomenar els pasdobles, ballables i arranjaments per la seua quantitat. A banda, també es poden destacar les seues obres simfòniques i per a instrument sol acompanyat de banda, ja que no era el més habitual entre els compositors de l'època escriure més enllà de pasdobles i marxes religioses, que era el repertori més comú de les bandes de música del moment.
- Les 107 obres d'Eugenio Macián Cervelló, depenent del conjunt, es divideixen en: 66 obres per a banda de música (63%), 14 per a orquestra de ball (14%), 14 per a veu a cor i harmònim/piano (14%), 5 per a rondalla (5%) i 5 per a veu i acompanyament de banda (5%). (Fig. 3).

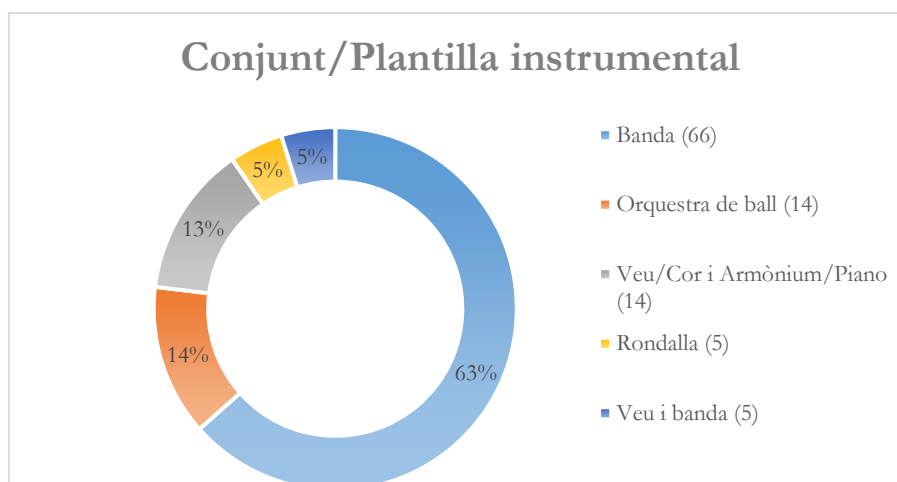

Figura 3. Distribució per conjunt/plantilla instrumental de les obres compostes per Eugenio Macián Cervelló (Granell, 2023: 174)

- Es va constatar mitjançant l'observació del catàleg d'Ediciones SUALON que moltes de les obres escrites per a orquestra de ball van comptar amb una posterior re-instrumentació per a banda de música. No obstant d'això, aquestes no es van localitzar, pel que no es contempen a la Figura 3.

Amb la realització d'aquesta investigació es va aconseguir tant conèixer la vida d'Eugenio Macián Cervelló com l'aproximació a la seua obra mitjançant la cerca i descripció del seu corpus musical. Així, queda per al futur que es tornen a posar als faristols de les societats musicals les seues obres, escrites per a banda de música en un moment

en què la música original per a aquesta formació era quasi inexistent i limitada a marxes de processó, música festera i pasdobles.

Bibliografia

- Adam Ferrero, Bernardo (1986): *Las bandas de música en el mundo*. Madrid, Rivera Mota.
- ____ (1988 i 1992): *Músicos valencianos*. Valencia, Proip SA.
- Boletín Oficial del Estado (1957, 5 febrer), 41, Madrid.
- Cipollone Fernández, Alberto (2017): *Miguel Villar González (Sagunto 1913 - Gandía 1996) y su aportación a la música de las fiestas de moros y cristianos*. [Tesis doctoral]. Universidad de Alicante. http://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/69792/1/tesis_alberto_cipollone_fernandez.pdf [consulta: 10 de noviembre de 2023].
- Climent, Josep (1989): *Historia de la música valenciana contemporánea*. Valencia, Del Cenia al Segura.
- Gascó Sidro, Antonio J. (2000): *La banda municipal de Castelló (1925-2000). Notas para su historia*. Castelló de la Plana, Ajuntament de Castelló de la Plana.
- Granell Colomer, Sergio (2023): *Eugenio Macián Cervelló (1911-1972). Catalogació de l'obra musical* [Treball Fi de Grau]. Conservatori Superior de Música "Salvador Seguí" de Castelló.
- López-Chavarri, Eduardo (1978): *Cien años de música valenciana, 1878-1978*. València, Caja de ahorros de Valencia.
- ____ (1992): *Compositores valencianos del siglo XX*. València, Música 92.
- Ministerio de Cultura (1995): *Diccionario de terminología archivística*. Madrid, Subdirección General de los Archivos Estatales.
- Monferrer, Rafael (1999): *El maestro Perfecto Artola (1904-1992). Una aproximación biográfica*. València, UNED Vila-real.
- Monfort, Luisa, i altres (2007): *Música y Pueblo*. Vilafranca.
- Peñálver, José María (2010): «El cifrado armónico en el jazz y la música moderna: un recurso imprescindible para la notación musical». *Sinfonía virtual: Revista de Música Clásica* 177 y *Reflexión Musical*, 16. <https://repositori.uji.es/xmlui/bitstream/handle/10234/32136/44386.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [consulta: 15 de noviembre de 2023].
- Ripollés, José Vicente i José Vicente Mulet (2022): *Musicos castellonenses, siglos XVII–XX*. Castelló de la Plana, Simuria.
- Ruiz Monrabal, Vicente (1993): *Historia de las sociedades musicales de la Comunidad Valenciana, Tomo 1*. València, FSMCV.

Granell Colomer, Sergio

sgranellcolomer@gmail.com

Sergio Granell Colomer (l'Alcora, 2000) inicia els seus estudis musicals a la societat musical del seu poble. El 2023 finalitza els seus estudis de clarinet al Conservatori Superior de Música "Salvador Seguí" de Castelló amb el professor Roberto Pérez Moreno. Destaca la matrícula d'honor atorgada pel tribunal a la seua defensa del Treball Fi de Grau. A més, el 2023 obté la Llicenciatura de Direcció de banda per l'ABRSM amb distinció per les seues qualificacions, havent estudiat direcció a l'Academia Diesis amb els mestres José Miguel Rodilla i Juan José Navarro. Al setembre del 2023 es trasllada a Maastricht (Holanda), on inicia els seus estudis de màster d'interpretació del clarinet amb el reconegut clarinetista Roeland Hendrikx al *Conservatorium Maastricht*. A banda dels seus estudis musicals, estudia el grau de Geografia i Història a la Universitat Nacional d'Estudis a Distància (UNED).

Sergio Granell Colomer (l'Alcora, 2000) inicia sus estudios musicales en la sociedad musical de su pueblo. En 2023 finaliza sus estudios de clarinete en el Conservatorio Superior de Música "Salvador Seguí" de Castelló con el profesor Roberto Pérez Moreno. Destaca la matrícula de honor otorgada por el tribunal en su defensa del Trabajo Fin de Grado. Además, en 2023 obtiene la Licenciatura de Dirección de banda por la ABRSM con distinción por sus calificaciones, habiendo estudiado dirección en la Academia Diesis con los maestros José Miguel Rodilla y Juan José Navarro. En septiembre de 2023 se traslada a los Países Bajos, donde inicia sus estudios de máster de interpretación del clarinete con el reconocido clarinetista Roeland Hendriks en el *Conservatorium Maastricht*. A parte de sus estudios musicales, realiza el grado de Geografía e Historia en la Universidad Nacional de Estudios a Distancia (UNED).

Sergio Granell Colomer (l'Alcora, 2000) began his musical studies in the musical society of his town. In 2023 he finished his clarinet studies at the Conservatorio Superior de Música "Salvador Seguí" in Castelló with Professor Roberto Pérez Moreno. It is worth mentioning the honors awarded by the court in his defense of the Final Degree Project. In addition, in 2023 he obtained the Licenciature in Windband Conducting by the ABRSM with distinction for his qualifications, having studied conducting at the Diesis Academy with the teachers José Miguel Rodilla and Juan José Navarro. In September 2023 he moved to the Netherlands, where he began his master's studies in clarinet performance with the renowned clarinetist Roeland Hendriks at the Conservatorium Maastricht. In addition to his musical studies, he studied Geography and History at the Universidad Nacional de Estudios a Distancia (UNED).

Cita recomanada

Granell Colomer, Sergio. 2023. "Eugenio Macián Cervelló (1911-1972). Catalogació de l'obra musical". *Quadrivium-Revista Digital de Musicologia* 14 [enllaç] [Consulta: dd/mm/aa].